

Decizie de indexare a faptei de plagiat la poziția 00447 / 1.02.2020 și pentru admitere la publicare în volum tipărit

care se bazează pe:

- A. Nota de constatare și confirmare a indiciilor de plagiat prin fișă suspiciunii inclusă în decizie.

Fișa suspiciunii de plagiat / Sheet of plagiarism's suspicion			
Opera suspicionată (OS)		Opera autentică (OA)	
Suspicious work		Authentic work	
OS	IAVORENCIU Emanuel. <i>Ordinul Templierilor. Între istorie și legende</i> . Timișoara: Hyperliteratura, 2019.		
OA	*** Convent of Christ (Tomar). 2005. Accesibil la: https://en.wikipedia.org/wiki/Convent_of_Christ_(Tomar) . Ultima modificare: 17.09.2019. Accesat la: 18.01.2020.		

Sursa suspiciunii:
NECSE Karina și TODIKA Raul-Alexandru. Recenzie extinsă: Emanuel Iavorenciu, „Ordinul Templierilor. Între istorie și legende”, Timișoara, Editura Hyperliteratura, 2019. Disponibil la:
https://www.academia.edu/41268426/Recenzie_Emanuel_Iavorenciu_Ordinul_Templierilor_%C3%8Entre_istorie_%C8%99i_Legende_Timi%C8%99oara_editura_Hyperliteratura_2019_Ultima_accesare_23_ianuarie_2020.

Incidența minimă a suspiciunii / Minimum incidence of suspicion		
P.01	p.204	fila 1
P.02	p.206 - p.207	fila 2 – fila 3
P.03	p.208 - p.209	fila 4 f- fila 5
P.04	p.209 - p.211	fila 5 – fila 6

Fișa întocmită pentru includerea suspiciunii în Indexul Operelor Plagiate în România de la
Sheet drawn up for including the suspicion in the Index of Plagiarized Works in Romania at
www.plagiare.ro

Notă: Prin „p.72:00” se înțelege paragraful care se termină la finele pag.72. Notația „p.00:00” semnifică până la ultima pagină a capitolului curent, în întregime de la punctul initial al preluării.

Note: By „p.72:00” one understands the text ending with the end of the page 72. By „p.00:00” one understands the taking over from the initial point till the last page of the current chapter, entirely.

- B. Fișa de argumentare a calificării de plagiat alăturată, fișă care la rândul său este parte a deciziei.

Echipa Indexului Operelor Plagiate în România

Fișă de argumentare a calificării

Nr. crt.	Descrierea situației care este încadrată drept plagiat	Se confirmă
1.	Preluarea identică a unor fragmente (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	✓
2.	Preluarea unor fragmente (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, care sunt rezumate ale unor opere anterioare operei autentice, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
3.	Preluarea identică a unor figure (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
4.	Preluarea unor tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
5.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin includerea unui nou autor sau de noi autori fără contribuție explicită în lista de autori	
6.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin excluderea unui autor sau a unor autori din lista inițială de autori.	
7.	Preluarea identică de pasaj (piese de creație) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței, fără nici o intervenție personală care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	✓
8.	Preluarea identică de figure sau reprezentări grafice (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
9.	Preluarea identică de tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
10.	Preluarea identică a unor fragmente de demonstrație sau de deducere a unor relații matematice care nu se justifică în regăsirea unei relații matematice finale necesare aplicării efective dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
11.	Preluarea identică a textului (piese de creație de tip text) unei lucrări publicate anterior sau simultan, cu același titlu sau cu titlu similar, de un același autor / un același grup de autori în publicații sau edituri diferite.	
12.	Preluarea identică de pasaj (piese de creație de tip text) ale unui cuvânt înainte sau ale unei prefete care se referă la două opere, diferite, publicate în două momente diferite de timp.	

Alte argumente particolare: a) Preluările de poze nu indică sursa, locul unde se află, autorul real sau posibil.

Notă:

a) Prin „proveniență” se înțelege informația din care se pot identifica cel puțin numele autorului / autorilor, titlul operei, anul apariției.

b) Plagiul este definit prin textul legii¹.

„...plagiul – expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimisă la operele originale...”

Tehnic, plagiul are la bază conceptul de piesă de creație care²:

„...este un element de comunicare prezentat în formă scrisă, ca text, imagine sau combinat, care posedă un subiect, o organizare sau o construcție logică și de argumentare care presupune niște premise, un raionament și o concluzie. Piesa de creație presupune în mod necesar o formă de exprimare specifică unei persoane. Piesa de creație se poate asocia cu întreaga operă autentică sau cu o parte a acesteia...”

cu care se poate face identificarea operei plagiata sau suspionate de plagiat:

- ...O operă de creație se găsește în poziția de operă plagiată sau operă suspionată de plagiat în raport cu o altă operă considerată autentică dacă:
- i) Cele două opere tratează același subiect sau subiecte înrudite.
- ii) Opera autentică a fost făcută publică anterior operei suspionate.
- iii) Cele două opere conțin piese de creație identificabile comune care posedă, fiecare în parte, un subiect și o formă de prezentare bine definite.
- iv) Pentru piesele de creație comune, adică prezente în opera autentică și în opera suspionată, nu există o menționare explicită a provenienței. Menționarea provenienței se face printre călare care permite identificarea piesei de creație preluate din opera autentică. Simple mențiuni a titlului unei opere autentice într-un capitol de bibliografie sau similar acestuia fără delimitarea întinderii prelăunii nu este de natură să evite punerea în discuție a suspecțiunii de plagiat.
- v) Piese de creație preluate din opera autentică se uibizează la construcții realizate prin juxtapunere fără ca acestea să fie tratate de autorul operei suspionate printre poziții să explice.
- vi) În opera suspionată se identifică un fil sau mai multe fire logice de argumentare și tratare care leagă același premise cu aceleși concluzii ca în opera autentică.”

¹ Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 4 iunie 2004

² ISOC, D. Ghid de acțiune împotriva plagiului: bună-conduita, preventie, combatere. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2012.

³ ISOC, D. Preventor de plagiat. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2014.

Emanuel Iavorenciu

ORDINUL TEMPLIERILOR

Între istorie și legende

Hyperliteratura

Copyright © Hyperliteratura, 2019, pentru prezenta ediție și traducere.

www.Hyperliteratura.ro
www.Facebook.com/Hyperliteratura
www.Instagram.com/Hyperliteratura
e-mail: office@hyperliteratura.ro

DISCLAIMER: Pentru o viață sănătoasă, consumați minimum două cărți pe lună.

Detalii online despre carte:
www.Hyperliteratura.ro/produs/Ordinul-Templierilor

Publicarea cărții *Ordinul Templierilor. Între istorie și legende* a fost realizată prin suportul publicului, o parte din fondurile necesare tipăririi fiind strânsе printr-o campanie de crowdfunding inițiată de Hyperliteratura pe platforma Sprijina.ro.

Majoritatea elementelor grafice și a picturilor au ca sursă The Wellcome Collection, iar o parte din ilustrații au fost realizate special pentru acest proiect de Anna Elena Puiu.

Referenți științifici: lect. univ. dr. Vasile M. Demciuc, conf. univ. dr. Florin Pintescu

Corectură: Adrian Pârvu

Redactare: Andrei Ruse

Tehnoredactare: Dan Iancu

Copertă: Andrei Ruse

Fotografie copertă © Marco Santiago

Tiraj 1 (noiembrie 2019): 1.000 exemplare

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IAVORENCIUC, EMANUEL

Ordinul Templierilor / Emanuel Iavorenciuc. - Timișoara : Hyperliteratura, 2019

    ISBN 978-606-94821-6-2

821.135.1

204 În privința catedralelor gotice, se constată că Templierii erau implicați în construirea și finanțarea multor astfel de edificii încă din perioada timpurie.¹⁶⁶ Astfel, cavalerii erau considerați și zidari ai Domnului, folosind în creațiile lor diferite simboluri cu semnificație adâncă pentru ordinul lor: sigla celor doi cavaleri care călăresc un singur cal, imaginea stilizată a lui Iisus Christos, porumbelul cu o ramură de măslin în cioc și, unul dintre cele mai importante elemente ale simbolisticii templiere, *agnus Dei* sau *Mielul lui Dumnezeu*.

Așa cum în privința cruciatului putem vorbi de *imitatio Christi*, în privința caracterului constructivist al muncii Templierului, putem face similitudinea cu un *imitatio Hiram*. *Pro domo*, comparația poate fi speculată într-atât cât să ducem firul istoriei Ordinului Templier până la convergența cu istoria legendară a Francmasoneriei. Nu doar o dată, în scierile sale, Bernard de Clairvaux a făcut referire la o teorie a geometriei sacre pe care o regăsim zidită în maiestuoasele edificii gotice.

Voi spune câteva cuvinte despre arhitectura templieră, luând ca reper cele două castele de la Tomar și Ponferrada.

P.01

Castelul Tomar din Portugalia, cunoscut ca și *Convento de Cristo* sau *Mănăstirea Ordinului lui Hristos*, construit în secolul al XII-lea, este la origine o creație aparținând Ordinului Templier. După procesul intentat Templierilor de regalitatea franceză și refugiu cavalerilor din fața pornirilor *regelui de fier* Filip al IV-lea cel Frumos, ramura portugheză a ordinului și-a luat denumirea convențională de *Ordinul Cavalerilor lui Christos*, sprijinind descoperirile din timpul marilor expediții geografice de-a lungul secolului al XV-lea. Trebuie precizat faptul că această fortăreață se află pe lista patrimoniului UNESCO încă din anul 1983.

166 Hopkins Marilyn, *Enigma Cavalerilor Templieri*, p. 33.

Desăvârșirea edificiului a continuat până în ultima parte a secolului al XII-lea cu construcția oratoriei, într-unul dintre unguriile castelului, completat de Marele Maestru Gualdim Pais (cândva, în jurul anului 1160). Aproximativ la 1190, Tomar a fost încercuit, dar a rezistat armatului califului Abu Yusuf al-Mansur, o placă fiind ridicată în apropierea intrării în castel pentru a comemora acest eveniment.

La mijlocul secolului al XIII-lea, castelul Tomar din Portugalia a fost transferat în controlul Templierilor, devenind și sediu lor central. Fortificația a devenit o parte integrantă a sistemului de apărare creat de Templieri, spre a asigura frontieră Tânărului regat creștin în fața amenințării maurilor, care, la un moment dat ocupaseră zona din proximitatea râului Tajo. Dar, ca urmare a dizolvării Ordinului Templierilor, pe 14 martie 1319, regele Denis al Portugaliei însuși îi solicită papei Ioan al XXII-a instituirea unui Ordin al lui Christos. Centrul fostei cavalerii templiere a fost transformat, în anul 1357, în centrul noului ordin.

Celebra biserică din interiorul castelului Tomar a fost construită în a doua jumătate a secolului al XII-lea. Biserică, la fel ca și celelalte edificii ecclaziastice ale Templierilor din Europa, a fost modelată după Domul Stâncii din Ierusalim, considerat de către cruciați ca reprezentând o rămășiță a Templului lui Solomon. Biserica Sfântului Mormânt din Ierusalim a servit drept sursă de inspirație.

În urma suprimării Ordinului Templier, rămășițe ale acestuia au rămas active, ba chiar unele posesiuni au fost transferate noului ordin al lui Christos. În prima jumătate a secolului al XV-lea, edificiul a fost terminat și finalizat spre a se adapta nevoilor noilor Templieri, introducându-se un cor deschis înspre zona de Vest, dimensiunile acestuia fiind relativ mari. În timpul lui Henric Navigatorul (1417 – 1450), Ordinul lui Christos a inițiat construi-

rea a două edificii sub supravegherea maestrului Fernão Gonçalves: cimitirul și terma din zonă. Înainte de respectivele lucrări, Henric a comandat construirea Capelei São Jorge, care a fost simultană, în anul 1426, cu organizarea orașului Tomar din punctul de vedere al planului urbanistic.

În anul 1484, regele D. Manuel (care a devenit și Maestru al Ordinului în același an și rege al Portugaliei aproape un deceniu mai târziu) a ordonat construirea unui sacristii, care legă corul de Capela São Jorge. Până la finele secolului al XV-lea, s-a încercat extinderea și dezvoltarea unei mănăstiri (în momentul în care Cristofor Columb ar fi descoperit pentru a doua oară continentul American, la 1492), fiind cheltuite anumite sume pentru întreținerea lucrărilor publice din anul 1499: altarul principal, fierăria, comandarea unor picturi și sculpturi care aveau rolul de a înfrumuseța ambientul, iar corul fusese extins și remodelat. O nouă încercare de a reclădi și a transforma edificiul survine în anul 1503, an în care regele a fost expropriat de vechea Vila de Dentro. La 11 octombrie 1504, Francisco Lopes a fost nominalizat ca meșter pentru proiect de către regele Ioan al III-lea, primind fonduri anuale. După aproximativ doi ani, același rege a decis comandarea naosului bisericii respective.

Succesorul regelui Manuel I, Ioan al III-lea, a demilitarizat ordinul, transformându-l într-o comunitate mai religioasă, așezată pe Regula lui Bernard de Clairvaux. Ioan al III-lea a ordonat, de asemenea, construirea unei noi sihătrii în anul 1557, una dintre cele mai bune expresii de arhitectură renascentistă din Portugalia. În

1581, după o acalmie și criză de succesiune la tron, nobilimea portugheză a adunat mulțimea în interiorul mănăstirii lui Christos, în castelul Tomar, și l-au recunoscut în mod oficial pe Filip al II-lea al Spaniei (devenit Filip I al Portugaliei) ca rege. Acesta a fost momentul care a dat naștere aşa-zisei *Uniuni iberice* (1581 –

208 1640), în timpul căreia regalitatea portugheză și spaniolă au fost angajate într-o uniune dinastică. În această perioadă, a fost construit apeductul mănăstirii, finalizat în anul 1614. Castelul Tomar și mănăstirea din interiorul acestuia sunt îmbogățite de un mozaic cu influențe romane, gotice, manueline și renascentiste.

P.03

Castelul Tomar a fost construit aşadar în jurul anului 1160, într-o zonă cu un mare potențial strategic, pe vârful unui deal și în apropierea râului Nabão. Își însușește un zid de apărare exterior și o cetate (alcáçova), un turn central cu funcție defensive, construit de Templieri. Acest edificiu este unul dintre cele mai vechi complexe arhitectonice din Portugalia. Un alt amănunt care ar trebui amintit este acela că Templierii au introdus (căștigând experiență și cunoștințe în Normandia și Bretania) turnurile circulare în pereți exteriori, mai rezistente la atacuri decât turnurile patrulatere. Odată cu fondarea orașului, majoritatea locuitorilor trăiau în locuințe situate în interiorul zidurilor de protecție ale castelului.

Rotonda din interiorul castelului este un edificiu ecclaziastic romano-catolic, construită în a doua jumătate a secolului al XII-lea de Templieri. Văzută din exterior, biserică se prezintă ca o structură poligonală, cu multe contraforturi puternice, ferestre circulare și un turn cu clopot. În interior, biserică poate fi percepută ca și structură centrală, octogonală. Conectată prin arcuri la galeria din zona aceea. Forma generală a bisericii a fost modelată după rotondele similare din Ierusalim, precum este Moscheea lui Omar și Biserică Sfântului Mormânt. Coloanele își însușesc tendințe romane, de sfârșit de secol XII, fiind împodobite cu motive vegetale și animaliere, precum și cu o scenă a Vechiului Testament, în care profetul Daniel se află în groapa cu lei. Stilul coloanelor amintește de influența exercitată de artiștii care au contribuit la înfrumusețarea Catedralei din Coimbra, construită în același timp cu rotunda.

Interiorul bisericii este decorat de scene de o frumusețe rară cu influențe târziu manueline în privința sculpturii și picturii gotice, adăugate în timpul unei restaurări finanțate de regele Manuel I, începând cu anul 1499. Pilonii octogonului central și pereții ambulatorului sunt decorați cu statui policrome cu sfinți și îngeri sub copertine gotice exuberante, în timp ce pereții și tavele acestuia sunt pictate cu modele gotice și scene care descriu viața Mântuitorului. Picturile sunt atribuite atelierului pictorilor adunați în jurul regelui Manuel I, printre ei numărându-se și portughezul Jorge Afonso, în timp ce decorul sculptat este atribuit pictorului flamand Olivier de Gand și spaniolului Hernán Muñoz. Un panou ilustrează scena martirului Sfântului Sebastian, executată de pictorul Gregório Lopes, pentru rotunda Bisericii, iar în acest moment se află expusă la Muzeul Național de Artă din Lisabona.

P.04

Manuel I este cel care a ordonat refacerea navei în conformitate cu stilul atribuit timpului: un amestec de renascentism târziu gotic, numit de către istoricii de artă stilul manuelin. Arhitecții care au fost implicați în aceste restrukturări au fost Diogo de Arruda și spaniolul João de Castilho.

Din zona exterioară, naosul dreptunghiular poate fi văzut ca fiind acoperit de motive abundente de stil manuelin, inclusiv motive mitologice de gargui, diferite statui și ilustrări de „frânghii”, care amintesc de cele întrebunțate la navele din epoca marilor descoperiri geografice, precum și crucea Ordinului lui Christos și emblema regelui Manuel I, întruchipată într-o sferă armilară (model mecanic care ilustrează existența principalelor corpuri cerești, compus din mai multe inele concentrice de duritate metalică, reprezentând traекторiile pe care le parcurg acestea față de Pământ). Fereastra uriașă a capitolului (*janela do capítulo*) este vizibilă tocmai din edificiul Sfintei Barbara, care concentrează cea mai mare parte din întrebunțarea motivelor tipice manu-

210 eline: simbolurile Ordinului lui Christos și sfera armilară a regelui Manuel I, dar și ilustrări de motive acvatice precum sunt recifurile de corali, motivele vegetale și „frânghiile” despre care am amintit puțin mai sus. Scena prezintă o singură figură umană în partea de jos a ferestrei, care probabil îl afișează pe proiectant în persoana lui Diogo de Arruda. Fereastra mănăstirii constituie una dintre capodoperele decorului manuelin.

Fațada este împărțită de mai multe „frânghii” înnodate. Contraforturile unghiulare sunt decorate cu motive de jartiere gigantice (aluzie la investitura regelui Manuel I, prin Ordinul Jartierei de către Henric al VII-lea). Intrarea în biserică se poate face printr-un portal imens, care se află poziționat în lateral, decorat cu motive manueline și statui ale Fecioarei cu Pruncul și ale profesorilor din Vechiul Testament. Portalul a fost proiectat de João de Castilho în jurul anului 1530. În interior, naosul manuelin este conectat la rotunda romanică printr-un arc de dimensiuni gigantice. Naosul este acoperit de bolte cu nervuri, fiind împodobit de un cor mare, distrus însă de trupele invadatoare napoleoniene la începutul secolului al XIX-lea. Sub acest cor mare se află o cameră folosită ca și sacristie a acestei biserici.

Ordinul lui Christos se extinde și ajunge să-și înglobeze opt mănăstiri, construite între secolele XV și XVI. Câteva dintre ele pot fi amintite: Claustro da Lavagem, cu două etaje gotice, construită în jurul anului 1433 sub conducerea lui Henric Navigatorul (aici erau spălate veșmintele călugărilor); Claustro do Cemiterio, construit tot sub același Henric Navigatorul, cu influențe gotice (a fost locul de înmormântare pentru cavalerii și călugării ordinului; decorat cu motive vegetale, iar pereții sunt placați cu gresie datând din secolul al XVI-lea; într-un mormânt cu tipic manuelin, se află trupul neînsuflețit al lui Diogo da Gama, fratele marelui navigator Vasco da Gama); Claustro de Santa Barbara, construit în secolul al XVI-lea;

Claustro de D. João III, construit sub regele Ioan al III-lea al Portugaliei (proces terminat în timpul domniei lui Filip I al Portugaliei). Primul arhitect al edificiului a fost Diogo de Torralva, care și-a început activitatea în anul 1557. Construcția urma să fie terminată în 1591 de arhitectul italian Filippo Terzi. Acest edificiu cu două etaje este considerat ca fiind unul dintre cele mai importante ilustrări ale arhitecturii manieriste din Portugalia.

Fiecare pelerin care parurge traseul francez Camino de Santiago, mergând până la celebrul loc de pelerinaj de la Santiago de Compostela, va trece și prin fața complexului arhitectural de la Ponferrada. Cei mai mulți nu știu faptul că, acum câteva secole, pe același traseu, trecuse și ultimul Mare Maestru al Templerilor, Jacques de Molay. Imagineați-vă doar această scenă: celebrul și controversatul ultim Mare Maestru al Templerilor, călătorind din Franța la Santiago de Compostela, loc situat în partea de Nord-Vest a Spaniei. Cu siguranță, călătoria fusese una lungă, probabil de câteva săptămâni, în funcție și de starea fizică și intemperiile întâmpinate de pelerini. Cu toate acestea, la sfârșitul traseului îi aștepta catedrala maiestuoasă de la Santiago de Compostela. Motivul principal al acestui pelerinaj a fost și încă este rugăciunea adresată direct apostolului Iacob cel Bătrân.

Ponferrada este cunoscută datorită așa-zis-ului Castel al Templerilor (*Castillo de Los Templarios*), având aproximativ 16.000 de metri părați. Aspectul arhitectural ne amintește de poveștile legendare despre vitejii cavaleri spanioli. O vizită la respectivul castel ne-ar putea ajuta să discernem mai multe amănunte din remarcabilă istorie spaniolă medievală și ne-ar permite să călătorim înapoi în timp, într-o perioadă aflată într-o permanentă disoluție în fața interesului contemporan pentru trecut.

Situl este cunoscut ca și un loc de apărare din trecutul îndepărtat, găsindu-se aici și vestigii din perioada stăpânirii romane.